

ML
July 17
IV-7012/C

HUNGARY

EXILE (1205) ✓

OBTAINING A PASSPORT IN KADAR'S HUNGARY

SOURCE PARIS: Hungarian woman, 35, who left Hungary on June 20, with emigration passport.

DATE OF OBSERVATION: June 1957.

ENGLISH SUMMARY: This is a complete description of how one obtains a passport now in Hungary.

In source's case, the AVH was interested in the following questions before giving the permission to obtain a passport: Whom is she to visit? Does she go out often? Does she come home late? Does she live in her own flat? (These questions were asked the Communist houswanden).

She paid a 390 forint tax for it, then her real difficulties began. She had to procure all transit visas and a customs permit before obtaining the exit license. Customs are overcrowded: they make appointments two months ahead and one must leave luggage for that period. This long period is just enough to make the passport invalid and all procedures must start again. All passports are stamped: "valid until revocation". Source knows of a case in which this right of revocation was employed the day before the planned trip.

For a large number of obligatory last-minute procedures only four days are granted. Applicants must present attestations from the gas, electricity and telephone authorities, showing they have paid all bills. A telephone attestation is required even if the applicant never owned a telephone.

EVALUATION COMMENT: The procedure for obtaining a passport is correctly described. It shows that the basic rules of the administrative procedure for emigration have not changed in the past year.

Forrás 35 éves egyedülálló özvegyasszony, akinek egyetlen hozzátartozója több éve Franciaországban élő és már francia állampolgár édesapja. Ő maga egy gyermekkori gyermekparalízis következtében teljesen munkaképtelen, nem "hasznos, építő tagja" a népi demokráciának, eddig is csak édesapja csomagküldeményeiből tudott valahogyan megélni. Most érkezett meg PÁRT-ja és elmondja, hogy fentiek ellenére milyen kínos procedurát kellett végigcsinálnia, míg kivándorlási utlevelét megkapta a magyar hatóságoktól.

Mindenekelőtt kivándorló űrlapot kellett kérnie, mely ingyenes, ellentétben a látogatási utlevelek űrlapjával, amely közből két hét óta 1000 forintba kerül. Az űrlap gondos kitöltése után mindenekelőtt a 45 éven aluli nőnek és az 55 éven aluli férfiaknak egy tisztiorvosi bizonyítványt kell beszerezniük, hogy teljesen munkaképtelenek. Ezen korhatáron alul kivándorlási utlevelet munkaképes egyének nem kaphatnak. Csak az a kivétel, ha a megfelelő számú fényképeket és az illető ország, ahová kivándorolni kíván, vizumát. Mindezt ajánlott levél formájában kellett beküldeni a Belügyminisztériumba.

Nyolc hét múlva egy lapot kapott a belügyi szervezettől, hogy utlevele ügyében menjen be. Ott kiderült, hogy az "emelet", vagyis pontosan az ÁVH elvesztette az összes iratait és kéri, hogy mindent, beleértve az eredeti vizumot is, szerezzen be újra és juttassa el hozzájuk. Miután a tisztiorvosi bizonyítványt, a fényképeket és a vizumot újból beszerezte és elküldte a Belügybe, két hétig nem történt semmi.

Két hét múlva a házfelügyelő közölte vele, hogy nyomozók jártak itt és utána érdeklődtek. A detektivek kérdései a következők voltak:

Sokan járnak-e hozzája? Milyenfajta emberek? Ő maga sokat jár-e el hazulról? Él-e társadalmi életet? Gyakran jár-e haza kapuzárás után? Főleg pedig: van-e lakása? Vagy legalábbis egy saját társbérleti szobája?

Forrás háztartási alkalmazottként dolgozott egy orvos családjánál, így sem lakása, sem kiigényelhető szobája nem volt, amit a nyomozók nemtetsző fejesóváltások közepette vettek tudomásul. A házfelügyelő megkérdezte tőlük, hogy vajjon forrás megkapja-e az utlevelet, mire az egyik kijelentette, hogy nem tartja valószínűnek, mert túl fiatal.

Általában az a gyakorlat, hogy a nyomozás után két héten belül vagy kiadják az utlevelet, vagy értesítik a felet az elutasításról. Ez esetben is két hét múlva érkezett egy levelezőlap, amiben értesítették, hogy azonnal küldjön be okmánybélyegben 390 forintot. Mikor a postán ilyen összegű okmánybélyegget kért, az ablak mögül a kisasszony rámosolygott és barátságosan kérdezte: "Franciaország? Honnan tudja? - lepődött meg forrás; Onnan, válaszolta a póstatisztviselő, hogy a Franciaország-i

K utlevélre 390 forintra bélyeg kell, a páesztinaira 800 és a legdrágább az amerikai utlevél.

Néhány nappal ezután megkapta a K utlevelet és a felületes szemlélő azt hihetné, hogy ezzel a dolog adminisztratív része le is zárult. ez azonban tévedés. Most jött még a neheze. Először az átutazási vizumokat kellett beszerezni azoktól az országoktól, amelyeken átja keresztülviszi. Ha ezek együtt voltak, akkor az országból való kilépő engedély következett.

A kilépő engedélyhez azonban először a vámolást kellett elintézni. Ez úgy történik, hogy a kivándorolni óhajtó elmegy a Belspedhez minden holmijával, vagy ha butora is van, akkor a Belsped tisztviselői házhoz mennk, természetesen dupla tarifáért.

A Belsped előtt több száz ember áll sorba naponta és kér, könyörög a vámolásért. A tisztviselők megadják a határidőket, júniusban például augusztus 23-ra. Ez természetesen tragikus, mert az utlevélbe bele van nyomva a határidő, amíg az országot el kell hagyni, ha ez a határidő lejárt, úgy hosszabbítást kell kérni, amit a gyakorlatban vagy megadnak, vagy sem, de inkább nem. Így tehát előállhat az az eset, hogy a Belsped késedelmes vámolási terminusa miatt a kivándorló utlevél boldog tulajdonosa nem érhet célhoz, mert közben lejár az utlevele.

A kivándorló utlevelek azonban nemcsak bizonyos határidőig érvényesek, hanem egyben "visszavonásig" is. Forrás egy közvetlen ismerősével történt meg az a szomorú eset, hogy utlevele június 13-án járt volna le, minden irata a legteljesebb rendben volt, vasuti jegye megváltva és 13-án reggel kellett indulnia BUDAPEST-ről. 12-én éjjel kijött lakására az ÁVH két tagja, kijelentették, hogy tudomásukra jutott, hogy demokrácia-ellenes kijelentéseket tett, miértis utlevelét azonnali hatállyal bevonják. Ezzel a kétségbeesett idős urtól elvették utlevelét és távoztak.

Ha valakinek olyan szerencséje van, hogy a vámolást sikerül határidőn belül kiverelkednie, akkor már igazán csak apró elintéznivalók maradtak hátra.

Igy megváltani a menetjegyét. Ehhez mindenekelőtt az kell, hogy kinti hozzátartozója a Nemzeti Bankhoz átutalja a jegy árát, kizárólag nemesvalutában. Ha a kivándorló maga óhajta forintban fizetni az utiköltségét, akkor az Ibusz a hivatalos valuta-árfolyam dupláját számítja fel forintba. Nos tehát forrás a Nemzeti Banktól kapott valuta-levéllel elment az Ibuszhoz. Igen, de a jegyet csak kilépő engedély megszerzése után adhatják ki. A kilépő jeggyel egyidejűleg kell leadni a személyi igazolványokat a kerületi rendőrkapitányságon, de ezenkívül ki kell

állítani a rendes kijelentő-lapot is. A kilépési engedély összesen négy napig érvényes, így tehát az utolsó percben lehet csak kérni, amikor minden más már teljesen rendben van.

Igenám, de a kilépési engedélyhez előbb igazolást kell hozni az adóhivatalból, a gázművektől, az elektromos művektől, a telefon központtól és minden közszolgáltatási hivataltól, hogy semmilyen adóssága a kivándorlónak nem áll fenn. Itt nem használ az sem, hogy mondjuk a szóbanforgó kivándorlónak soha nem volt telefonja - szabály az szabály. Az utolsó négy nap végre be lehet menni az országból való kilépési engedélyt elkérni. Ezután csupán a vonatjegy megvétele maradt hátra, vissza az Ibusz-hoz, mert hátha közben kiderült, hogy nincs esetleg a vonaton már hely, akkor lejár a kilépési engedély és vége mindennek...

Közben az utolsó percig fennáll a lehetősége a visszavonásnak, mert a K utlevelekre rábélyegzett szöveg szószerint a következő:

"Érvényes visszavonásig!"

"Ezen utlevéllel az ország területéről..... napjáig kiléphet, amennyiben a megadott határidőnek eleget nem tesz, a kilépési engedély érvényét veszti."